

A França, el centrista François Bayrou, el *tercer home* de les eleccions presidencials recents, ha anunciat la creació d'un nou Partit Demòcrata; una opció que pretén apropar-se al centre esquerra i que veu amb bons ulls les idees europeistes dels italians Romano Prodi i Francesco Rutelli, i també les de Pasqual Maragall.

Un general sense tropes

Les presidencials franceses han plantat al mig del decorat polític François Bayrou, ex-col·laborador de Raymond Barre, ex-portaveu de Valéry Giscard d'Estaing i ex-ministre d'Edouard Balladur i Alain Juppé, és a dir, de grans personalitats de les dretes franceses, de dues de les tres famílies, les anomenades *orleanista* –liberal, cristiana, europeista i descentralitzadora– i la *bonapartista* –centralista, colbertista i nacionalista. La tercera branca, la que es considerava *legitimista*, és la que volia restaurar la monarquia, la més catòlica i colonial, la que té per hercus els votants del Front Nacional (FN). Amb tot plegat, es torna a demostrar que l'evolució de les espècies polítiques es més complicada que no ens explicà Darwin, ja ho veieu.

François Bayrou ha obtingut 6.800.000 vots, el 18,6% dels emesos, un percentatge que, el 2002, gràcies a la dispersió del vot, l'hauria qualificat sense problemes per a la segona volta. Aquest cop ha quedat com el *tercer home*, aquell que tots volen seduir. Els dos finalistes, Nicolas Sarkozy i Ségolène Royal, volien heretar la part més grossa possible dels seus vots, no sols per ser presidents sinó també amb vista a les futures legislatives del juny, novament a dues voltes.

François Bayrou, el mes de juny, vol presentar candidats a totes les circumscripcions. I ho vol fer sota l'etiqueta Partí Démocrate (PD), un partit que ell imagina "central, no centralista". Bayrou enterra, doncs, la UDF, la vella etiqueta d'un centrisme que sempre votava amb la

dreta. El seu ideal és que els candidats facin prou bon resultat per a poder mantenir-se a la segona volta enfront dels socialistes (PS) o de la dreta majoritària, la UMP de Sarkozy; o, eventualment, enfront del FN. Per Bayrou és una oportunitat d'or, sobre el paper, per a poder negociar amb la UMP i amb el PS la retirada dels seus candidats en alguns llocs, en canvi de mantenir-los en algunes altres circumscripcions. Bayrou vol un grup parlamentari del PD que "inclogui una mica del terreny del centredreta i conquereixi el del centre esquerra".

Ànima de centre esquerra. Bayrou explica haver-se descobert una ànima de centre esquerra, contrària a la tradició de la UDF, a partir de tres moments: "El 1998 hi va haver presidents de *regió* de dreta que es van fer escollir amb els vots dels diputats del FN." El segon moment arriba un any més tard: "A la UDF varen decidir imposar-nos Nicolas Sarkozy com a candidat únic de la dreta per a les eleccions europees. No ho vaig acceptar i mai els bonapartistes no havien fet un resultat tan dolent." El darrer moment clau és entre la primera volta i la segona de les presidencials de 2002, quan Chirac ha d'enfrontar-se amb l'ultradretà Jean-Marie Le Pen: "Vós sereu escollit amb el 80% dels vots. Entre aquests electors hi haurà més gent d'esquerra que no de dreta. Ho heu de tenir en compte a l'hora de formar govern!", va dir Bayrou al futur president. La resposta de Chirac va ser una declaració de guerra: "Tot això són bestieses. Això que ara crearé és el

partit únic." I qui diu partit únic diu UMP, el partit que Sarkozy ha *pispat* a Chirac i Juppé, els fundadors. Però que el propietari sigui un altre no priva que les obsessions siguin les mateixes, que la UMP vulgui engolir d'una vegada per totes la UDF.

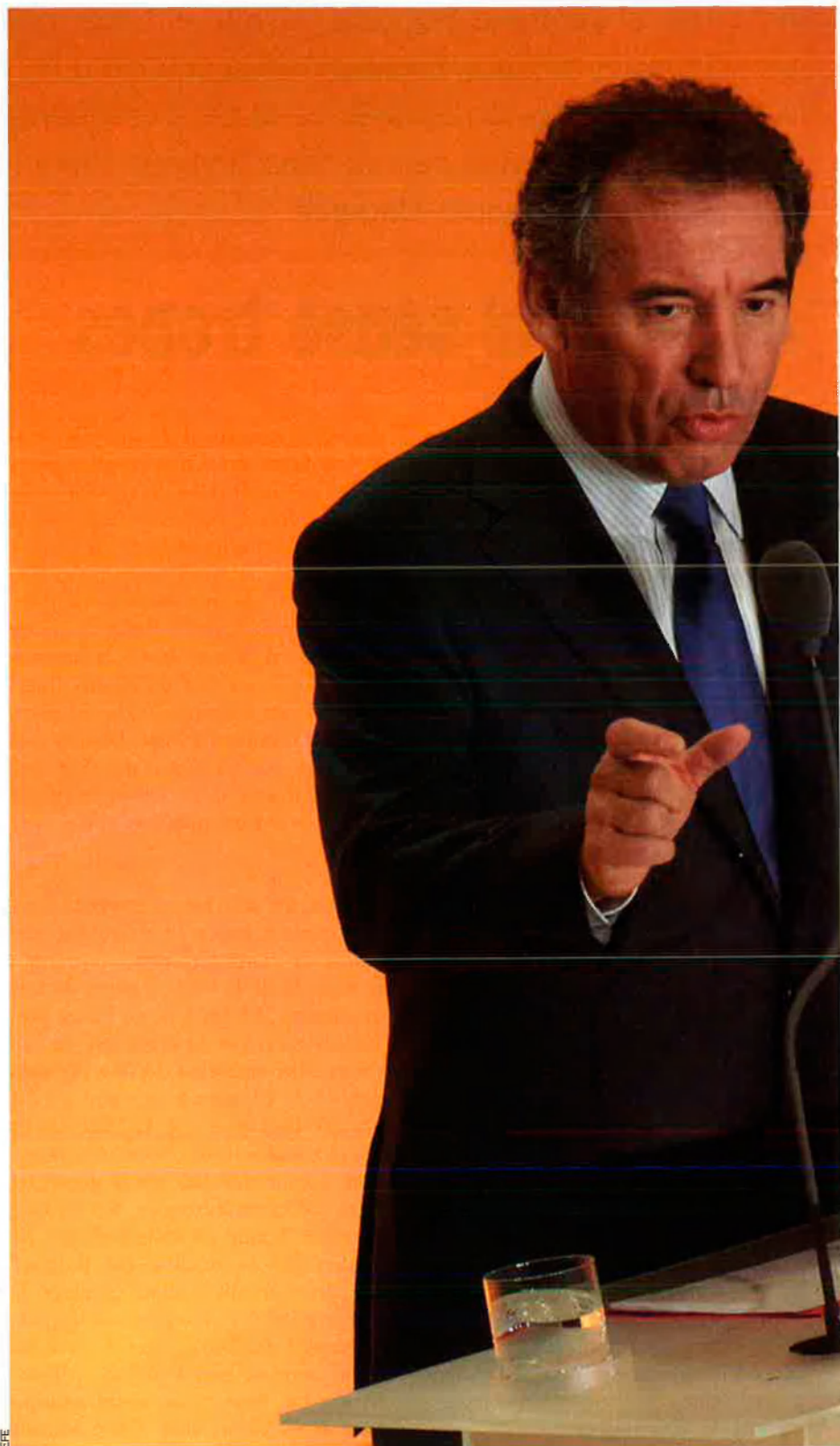
Al Parlament d'Estrasburg François Bayrou ha comprovat sovint que s'entén més bé amb els socialistes, el verds o els centristes que no amb la gent de la dreta clàssica, el PP. Berlusconi, la dreta polonesa, el CDU alemany o els correligionaris de José María Aznar, els atlantistes, els autoritaris i tots aquells que consideren que l'objectiu justifica tots els mitjans... li fan por. Bayrou se sent a gust amb Romano Prodi o amb Rutelli. O amb Maragall, és clar. El seu desideratum és transversal. "Sarkozy és un perill per a les llibertats, Royal un perill per a l'economia" diu, simplificant i exagerant, però sense deixar de tenir una part de raó. Bayrou vol representar "una política nova, independent, lliure de la seva expressió" i creu tenir al costat "un electorat nou i que no vota seguint cap rutina".

El referèndum francès relatiu al Tractat Constitucional europeu va donar per resultat un 55% de vots contraris a la ratificació. Royal, Sarkozy i Bayrou eren partidaris del *sí*, però amb serioses diferències. Royal sabia que més d'un 40% dels militants socialistes refusaven el tractat perquè volien "més Europa", és a dir, que la UE tingués una política fiscal i social pròpia. Sarkozy va fer campanya pel *sí*, però insistint molt que no volia que Turquia entrés dins la UE, manera demagògica d'incitar a votar *no* dient *sí*. Bayrou, en canvi, deia *sí* i els seus electors hi estaven d'acord. Ara vol que el PD impulsi "una autèntica política europea que doni al nostre continent la solidaritat d'un

Bayrou no pot confiar gaire en líders no estatals, com Maragall, perquè a la UE les autonomies hi pinten molt poc.

espai de veritable sobirania econòmica". Per a ell és central que la UE faci regles per posar fi "al *dumping* social i que les deslocalitzacions no siguin el dia de demà la realitat dominant. Cal harmonitzar les nostres regles socials". Sap que els anglosaxons, almenys els britànics, no veuen amb bons ulls aquestes iniciatives. "Hi ha dos projectes europeus en competició. Un vol una UE com més nombrosa millor i regulada amb els criteris mínims d'un mercat comú. El meu projecte, el dels qui defensem el PD, es més ambiciós: volem reunir les nostres forces per actuar junts i modificar el destí del món. Tenim un projecte de societat, no tan sols de mercat. Els països que tenim l'euro per moneda som favorables a aquest projecte; els altres formen part d'un cercle més ample i lax. Fins que no s'hagin resolt els problemes d'arquitectura institucional de la UE i no se n'hagin redefinit els objectius no hi ha lloc per a cap nova adhesió."

Fuga de diputats. Els misteris del sistema electoral francès fan que el 18,6% de François Bayrou es pugui transformar en un catastròfic zero diputats. Dels 29 diputats que pertanyien a la UDF, 22 van dir que votarien Sarkozy i, dels altres set, tres van dir que votarien en blanc. El 2002, varen ser escollits amb els vots de la dreta i no volen perdre l'escó. El *pistolers* de Sarkozy han trucat a tots els diputats i senadors de la UDF per fer-los saber que, si no es declaren públicament entusiastes de Sarkozy, aquest presentarà candidats de la UMP a les seves circumscripcions. Total, François Bayrou és un general sense tropes.

La UMP no sols té vocació hegemònica sinó absoluta. No vol que cap altra formació de dreta, per petita que sigui, li disputi allò que considera el seu electorat. Sarkozy sap que el FN,

amb un líder que ara farà 79 anys, és una força que s'anirà desinflant i que ell, amb el seu discurs antiimmigratori, continuarà recuperant el vot de l'extrema dreta fins a deixar-la

El qui fins ara era líder de la Unió per la Democràcia Francesa (UDF) ha anunciat la creació del Partit Demòcrata francès.

Bayrou enterra la UDF i, de passada, la vella etiqueta d'un centrisme que sempre votava amb la dreta.

“El centre, si deixa la dreta, no pot viure sol”, analitza Vincent Peillon, portaveu de Ségolène Royal. “El sistema francès obliga el centre a cercar aliats. Si això fos un partit de rugby li diria que François Bayrou acaba de fer un bell assaig però encara no ha consumat la transformació. O que és un bonic ocellat però que ningú no ha vist que sàpiga volar fora del niu”. L'ex-president de la Comissió Europea –gairebé sembla que hauríem d'escriure “el darrer”, tan anodins han estat els seus successors–, Jacques Delors, diu que “comprèn que François Bayrou vulgui crear un PD” i “troba lògic que pensi en l'elecció presidencial de 2012. Però vist el seu diagnòstic sobre la gravetat de la situació francesa, no pot esperar, cal que trobi una via per a col·laborar amb els socialistes”.

El futur del PD no pot dependre de la institucionalització al parlament d'Estrasburg, perquè el relatiu caràcter democràtic de la institució i el seu escàs poder li dona poca visibilitat. Tampoc no pot fer confiança a líders que no ho són d'àmbit estatal, com ara Pasqual Maragall, perquè a la UE les autonomies hi pinten molt poc, per a no dir gens. I la seva emergència depèn de les lleis electorals a cada país. Sarkozy ja ha dit que posaria una poques gotes de proporcionalitat al sistema electoral francès, mentre que Royal prometia que el 50% dels diputats serien escollits sota aquest sistema. El primer no vol competidors, la segona necessita aliats. I Bayrou es troba enmig de tot aquest embolic. Al centre, però sense ser central.

Octavi Martí
París

reduïda a un tant per cent modest. El PD, si reïx, és un perill, perquè obre la porta a aliances de centreesquerra, obliga la dreta clàssica a satisfer forces massa antagòniques i, sobretot,

pot enviar la UMP a l'oposició durant massa anys. Encara més, Sarkozy ha obtingut l'adhesió a la seva persona en part gràcies a la por. Si no mana, llavors ja no fa por.